

Magnifik Matteuspassion mår bäst utan miljötank

Berwaldhallen, Stockholm, 31 augusti 2019

Johann Sebastian Bach: Matteuspassionen

Sveriges Radios Symfoniorkester

Radiokören

Dirigent: Alan Gilbert

Kristus: Shenyang

Mezzosopran: Kristina Hammarström

Sopran: Christina Landshamer

Evangelisten: Andrew Staples

Tenor: Nicholas Phan

Bas: Peter Mattei

Alldeles oavsett om det är långfredag eller inte så är ett framförande av **Johann Sebastian Bachs** *Matteuspassion* en stor begivenhet. Här framfördes detta monumentalverk inom ramen för den årliga Östersjöfestivalen.

Även om det numera också görs försök att iscensätta *Matteuspassionen*, i Stockholm senast på Folkoperan för fem år sedan med delvis förödande resultat, kommer berättelsen om Jesu lidande på korset enligt Matteus bäst till sin rätt utan visuella eller andra pekpinor. Eventuella farhågor i den riktningen besannades som tur var inte heller förutom att någon steg upp på scenen för att ta tillfället i akt och koppla ihop Bach med "hållbarhet" och "planetens framtid". Tyvärr råkade mina öron i ren självbevarelsedrift sluta sig just då.

Matteuspassionen framfördes första gången i Thomaskyrkan i Leipzig på långfredagen 1727. Hur stor kören var, där sopran- och altstämmor befolkades av korgossar eftersom kvinnor inte fick sjunga i kyrkan, har det rått delade meningar om. Kanske var det inte mer än totalt åtta stämmor, vilket betyder att den inledande dubbelkören i så fall bestod av två vad vi idag mer skulle kalla sångensemblar.

I Berwaldhallens större akustiska rum krävs det betydligt fler körsångare, det tredubbla för att uppnå en välavvägd körklang, här prydligt uppställda om två körer med "varsin" orkesterhalva lätt vinklad mot dirigenten **Alan Gilbert** som gör sin dirigentdebut i denna konsertsal. I mitten en väldisciplinerad barnkör från Adolf Fredriks Musikklasser som stämmer upp koralmelodin i den mäktiga inledningskören.

Gilbert, chefsdirigent i Stockholms konserthus mellan år 2000 och 2008 och ledare för New York-filharmonikerna (2009-2017), ger det sublimes verket ett stilfullt och engagerat framförande med distinkta körinsatser och smidiga övergångar mellan de olika musikavsnitten. Dagens uppförandeideal ligger väl någonstans mellan vad som länge var en eftersträvansvärd tidstrogenhet, om än inte alltid i instrumentariet så i orkesterfrasering och klangideal, och en dessförinnan tidigare romantisk storvulenhet. Här spelar Radiosymfonikerna naturligtvis med moderna instrument och Radiokören sjunger sina avsnitt med svikt och polerad körklang.

Solisterna, valda med omsorg och var och en med ungefär lika mycket att

sjunga (med undantag för Evangelisten), är alla internationellt välrenommerade. Lite obegripligt blir det då att konserten marknadsförts med en bild inkom på **Peter Mattei**. *Matteuspassionen* är ingen tummelplats för "stjärnor". Det svär mot andan i verket och är säkerligen knappast något Mattei själv tycker, inordnad i ensemblen som han är och levererande sina basarior med all den pondus och det välljud hans vackra barytonstämma är mäktig.

En lisa för själen är det att höra den vokalt finslipade och klangligt delikate tenoren **Andrew Staples**, numera flitigt anlitaad gäst i Berwaldhallen, som fyller Evangelistens berättande recitativ med spänningsfylld musikalisk deklamation.

Den amerikanske tenoren **Nicholas Phan** sjunger sina arior med rak, vibratolös ansats och temperamentsfull rörlighet i *Ich will bei meinem Jesu wachen* mot körens *So schlafen unsre Sünde ein*, påminnande om att *Matteuspassionen* också är ett drama. Även den kinesiske basbarytonen **Shenyang** sjunger sina inpass som Kristus föredömligt med sin övertonsrika bas och fina textning. Hög klass håller också den tyska sopranen **Christina Landshamer** och den svenska mezzon **Kristina Hammarström** i sina arior. Den senare med en sammetsmjuk mörkt timbrerad klang av klassiskt snitt. Henne har vi fått höra alldeles för lite av i Sverige på senare år.

Radiosymfonikernas konsertmästare **Malin Broman** fyller den berömda altarian *Erbarme dich* med romantiskt smäktande violinosolo, men vem den manlige musiker är som i sin anonymitet så utsökt hanterar gambans soloackompanjemang till *Geduld, Geduld!* och *Komm süsses Kreuz*, har uppenbarligen inte ansetts vara värt att informera om. Om det inte vore så att den andra kvinnliga violinsolisten (orkestern till höger) i den uppfordrande basarian *Gebt mir meinen Jesum wieder* inte heller har namngivits hade jag närmast varit benägen att misstänka någon slags felriktad feminism.

Efter slutkören i detta magnifika framförande är det knappast koldioxidutsläpp eller plasten i Östersjön man tänker på. Och tur är väl det.

Henry Larsson